

lahaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldan.

Uredništvo je v Ljubljani, Franciška ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne prišbči. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostolpna petilvrstica 60 vin., pogojen prostor 1 K; razglasi in poslano vrstica po 1 K; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Posamezna števil. stanje 40 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto 72 K, za pol leta 36 K, za četrt leta 18 K, za mesec 6 K. Za Nemčijo celo leto 77 K, za ostalo tujino in Ameriko 84 K. — Reklamacije za list so poštnine proste.

Upravništvo je v Ljubljani, Franciška ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Brzojavne vesti.

Glbanje Italijanskega proletariata.

LDU. Berlin, 12. (ČTU.) Dopisnik dunajske „Allgemeine Zeitung“ poroča, da se notranjepolitični položaj v Italiji od dne do dne bolj priostruje. Kakor javlja „Neue Züricher Zeitung“, se v Italiji pred očmi vlade vrši mobilizacija proletariata.

Mednarodna manifestacija za samoodločbo.

Berlin, 8. „Združeno narodov, ki trpe nasilje“, in „Varstvena zveza za obmejne in inozemske Nemce“ je imela sinoči veliko zborovanje, zoper zaslužjenje narodov. Že eno uro pred začetkom zborovanja je bil ogromni prostor „Philharmonie“ prenapoljen in več sto ljudi ni moglo več v poslopje. Zborovanje se je razvilo v impozantno mednarodno manifestacijo za samoodločbo zatiranih narodov in za varstvo manjšin po vseh deželah. Med navzočimi si videl skupine Turkov, Bolgarov, Indov, Egipčanov, Ircev in zlasti mnogo nemških Američanov. Ko je predsednik, ameriški polkovnik Emerson, prebral pritrjevalne dopise, so dobili besedo zastopniki inozemcev. Razen drugih je govoril legacijski svetnik Pozzi, ki je zgovorno zagovarjal pravico do samoodločbe nemških Avstrijcev. Koncem glasovanja so glasno sprejeli nastopno resolucijo, ki se razpošlje brezlično vsem narodom: „Prvo mednarodno zborovanje, zborujoče po izbruhu vojne prvokrat v Berlinu, obiskano od tisoč in tisoč mož in žena, burno ugovarja proti nasilnemu miru, potem ko so govorili po en Egipčan, Nemško Avstrijec, Alžajčan, Indec, Irek, Osman, Nemec iz Ostmarke, Palatinec, Saarec in Renovec, Šlezvik-Holštajnovci in Vlamci. V blaginjo človeštva zahtevamo mir pravice in sporazuma, da ugodimo pot spravi narodov. Mirovne pogodbe o pravici do samoodločbe so posmeh duhu Wilsonovih načel. Zahtevamo pravico neodvisne samoodločbe za vse zatirane narode in dele narodov ter gospodarsko varstvo manjšin po vseh deželah sveta. Nečuvne žrtve svetovne vojne, vsled katerih so trpehi vsi narodi, morajo imeti za posledico svetovni preobrat, ki prinese vsem tlačnim narodom svobodo in ki stori konec moritvi narodov za vekomaj. Le tako more dobiti svet trajen mir. Ta klic pošljamo vsem narodom sveta s prošnjo, duhu človeštva pomagati do zmage.“ — LDU.

Belgijsko delavstvo o miru. LDU. St. Germain en Laye, 7. (DunKU. - Zakasnelo.) „Humanite“ poroča: Z ozirom na odgovor, ki ga pričakuje Nemčija od Zveznih dr-

žav, izjavlja generalno vodstvo belgijske delavske stranke v posebni resoluciji: 1. Mir mora biti pravičen, da se zavaruje proti nadaljnim vojnam. 2. Kršilo bi se pravico samoodločbe, ako bi se deli nemškega in litavskega prebivalstva spojili z Veliko Poljsko. 3. Velešile si ne smejo prilastiti nemških kolonij pod prežvezo zmage, kajti nemogoče je industrijsko deželo, kakor Nemčijo, oropati vseh kolonijalnih surovin in trgov, ne da bi se s tem ustvarjalo v Evropi trajno nevzdržljiv položaj. 4. Nemčija se ne sme prisiliti, da pod prežvezo povračila škode podpisuje menico in bilanco. 5. Nujnih garancij proti morebitnemu nemškemu napadu ne gre iskati toliko v brezkončnem oboroževanju in v vojaškem zasedanju nemških pokrajin, kakor v doslednem razoroževanju. 6. Za glasovanje v kantonih Malmcy in Eupen, ki se ima vršiti za vsak okraj posebej, se mora sočasno s prisilnim glasovanjem zagotoviti popolna glasovalna svoboda. 7. Izkoriščanje saarskih rudokopov ne sme biti prikrit povod aneksije.

Komunisti na Dunaju. LDU. Dunaj, 12. (ČTU.) Avstrijska stranka komunistov je na Dunaju, Alserstrasse 19, za 800.000 K kupila hišo, ki naj bi ji služila kot strankin dom. Na pročelju hiše je nameščen napis: „Nemško-avstrijska komunistična stranka“.

Boljševiki pred Tarnopolom. LDU. Moravska Ostrava, 12. (ČTU.) „Gazeta Warszawska“ javlja, da so boljševiške čete prodrle do bližnje okolice Tarnopola. Vzhodnogališko mejo so že prekoračile.

Japonska bo pomagala Kolčaku. LDU. Amsterdam, 8. (DunKU. Zakasnelo.) „Daily Herald“ z dne 6. t. m. objavlja brezlično poročilo iz Moskve, da v zvezi s priznanjem admirala Kolčaka namerava ententa poslati mu na pomoč veliko japonsko armado.

Ponarejevalci denarja na Češkem. LDU. Praga, 12. (ČTU.) V Weipertu na Češkem so izsledili tolpo ponarejevalcev denarja. Izgotavljala je stokronske in tisočkronske bankovce. Ponarejevalci so se shajali v tamošnjem Nemškem domu.

Ruski ekscar še živi? LDU. Berlin, 12. (DunKU.) „Berliner Tageblatt“ javlja iz Lugana: „Epoca“ objavlja porazgovor kneza Y. Zubova, ki je umoril Rasputina. Knez, ki se je dosedaj mudil kot gost carice-matere na Malti, je izjavil, da

Proglasa naše strankine eksekutive na delavstvo vsega sveta, ki smo ga včeraj objavili v francoskem izvirniku, nismo mogli danes, vsled preobilnega drugega gradiva, prenesti v slovenskem prevodu. Pride prihodnjič.

Infamija.

Včerajšnji »Narod« nam je zopet posvetil notico, ki mu dela izredno čast. Pravi, da nameravajo odvrniti »rudeči« agitatorji udeležence »velikega narodnega shoda« na »shodič« pred Mestnim domom. Svojo bedasto notičico zaključuje z običajnim pozivom na nasilje. Vtis nimamo, da gospodje pri »Narodu« ne vedo kaj pišejo. Ali bo ostal »Narod« še dolgo torišče za žurnalistične diletante?

Na kratko: Mi smo vabili naše delavstvo na naš shod. Drugih nismo hoteli blizu. Shod bi moral biti iskren izraz socialističnega mišljenja zavednega proletariata. Kalinov nismo nikoli lovili in jih tudi ne bomo. Ta posel prepustimo rade volje drugim, fistim, ki so se v tem izvežbali, tistim, n. pr., ki se jim je te dni tako mudilo, da skličejo prvi svoj shod, ne ozirajo se na druge. Saj vemo, da niso pri tem zasledovali nobenih posebnih namenov...

»Narod« naj le hujška in natolcuje. Baš njegova bedasta pisava je v glavni meri privedla do sedanje politične konstelacije.

O tem zanimivem poselju bomo še izpregovorili. Toliko političnih budalosti ni še nobeden list zakrivil. JDS. je lahko ponosna na svoje glasilo.

Ali ste se pa morda bali, da bo udeležba na našem ljudskem »shodiču« vse večja nego na vaši »veliki narodni manifestaciji«? Ali ste bili blizu, ko so delavske mase prihajale trumoma na naš shod, navzlic vsem našim obvestilom po vseh delavnica in tovarnah, da se shod vsled prepovedi ne vrši? Ej, strah je pa velik... O naših »shodičih« boste še drugačno mislili.

Kako se mi smejejo vsem vašim histeričnim izbruhom!...

Vašo zadnjo žurnalistično infamijo samo beležimo.

Za vse pride kmalu pravi čas...

Agitirajte za naše časopisje!

LISTEK.

Av gust Strindberg:

Bedakova izpoved.

Preložil Fran Albrecht.

(Dalje.)

Končno prične pogovor o večerji. Potem, ko me je vprašala baronica za menje, si je izbrala »Lors-d'oeuvre«. Z osornim glasom, ki je bil za moje razdražene živce preosoren, je baron preklical naročeno jed. Plen mojih mračnih misli, se delam kot da nisem umel in naročim znova: »Lors-d'oeuvre za dva!« za njo in zase, kot je bila to želela.

Baron je prebledel od jeze. V zraku je videl, a iz naših ust ni besede.

V svoji notranjosti sem se divil svojemu pogumu, da odgovorim grobosti z žalitvijo, ki bi imela v kaki civilizirani deželi zelo resno prerekanje za posledico. Baronica je ohrabrela moja pogumna zaščita in pričela mi je nagajati, moja pripravila do smeha. Toda bilo je zaman. Vsak pomenek je bil nemogoč; ničesar si nismo imeli povedati. Preteči pogledi so švigali med baronom in mano. Nazadnje je pričel moj nasprotnik svoji sosedji šepetati nekaj v uho; ona mu je odgovarjala z znamenji, kmala z glavno, izgovarjala zlogne, ne da bi premikala ustnice ter me obsipala s porogljivimi pogledi. Postal mi je vroče v glavo in gotovo bi

treščilo med naju, da se ni zgodilo nekaj, kar je našo pozornost obrnilo drugam.

V eni sosednjih sob se je nahajala vesela družba. Že pol ure so neprestano razbitali po klavirju. To še ni bilo dosti; pri odprtih durih so začeli peti poulično pesem.

Zaprite vrata, je rekel baron natakarnu. Komaj so bile duri zaprte, ko so jih snet odprli; pevci so ponovili zadnjo kitico in kričali vmes izzivajoče besede.

Prilika se mi je videla ugodna, da se vmešam v zadevo.

Dvignil sem se s svojega stola; v dveli skokih sem bil pri vratih, ki sem jih zaprl kričeči tolpi pred nosom. Kot bi zažgal smodnik v sodu, takšne posledice je imel pri neprivitljivih moj odločni nastop. Razvila se je kratka borba. Čvrsto sem držal ključko vrat v svoji roki. Toda vrata so se udala, ko so jih iztrgali s silo in mene je potegnili v sredo tuleče tolpe, ki je planila po meni, pripravljena, da me prične obdelovati s pestmi. V tem trenutku sem začutil roko na svojem ramenu in za seboj sem začul razljučen glas: Ali mar gospodje ne poznajo prav nobene časti, da se v tolikem številu navale na enega samega nasprotnika...

To je bila baronica, ki je pozabila spodobnost in dobre manire ter pod pritiskom silnega notranjega ganotja razkrila toplejša čustva, kot jih je morda hotela pokazati.

Prepir je bil končan. Baronica me je opazovala z vprašujočimi pogledi.

— Vi ste majhen hraber junak, mi je rekla. Zelo sem se bala za vas.

Baron je zahteval račun, poklical gostilničarja in ga prosil, naj pošlje po policijo.

Zdaj je zavladala popolna harmonija med nami. Vsi smo se složno zgražali nad grobostjo domačih prebivalcev. Vso skrivno jezo ljubosumnosti in užaljenega samoljublja smo izlili na te neotesane burkeže.

In ko smo potem v eni svojih sob pili punč, je znova vzplamenelo prijateljstvo; nič več nismo mislili na policijo, ki tudi ni prišla.

Naslednjega jutra smo se sešli v kavarni, polni dobre volje in pravzaprav zelo zadovoljni, da smo bili rešeni neprijetne zadeve, ki bi lahko imela nedogledne posledice.

Po prvem zajutru smo se podali po kanalovem obrežju na izprehod, vedno po dva in dva, a v primerih razdalji. Ko smo prišli do zavrtovnice, kjer se kanal zavije, je baron obstal in se okrenil z nežnim, malone zaljubljenim smehljajem k svoji ženi.

— Marija, se-li spomniš tega mesta? je vprašal.

— Da, da, spomnim se, dragi moj Gustav, je odgovorila z izrazom strasti in otožnosti.

Takoj mi je pojasnila to kratko vprašanje:

— Tukaj mi je razodel svojo ljubezen. Bilo je zvečer, pod to-le brezo, na nebu se je utrnila zvezda.

— Tri leta je tega, sem dopolnil stavek. In zdaj prežvečete svoje stare spomine. Od pre-

teklosti živite, ker vas sedanjost več ne zadovoljuje.

— Dovolj! Saj ste brezumni... Jaz nrim zrim preteklost in sem svojemu možu zelo hvaležna, da me je rešil domišljave matere, koje nežno trinoštvo bi me uničilo. Ne, jaz obožujem svojega dobrega Gustava, zvest prijatelj mi je postal...

— Kakor želite, baronica, vedno sem vašega mnenja, ako vam je to pogodi.

Ob določenih urah smo se vkrcali, da se vrnemo v mesto. Po vožnji preko sinjega morja s svojimi tisoč zelenicnih otkov smo dospeli v Stokholm, kjer smo se ločili.

Sklenil sem, da se vrnem k delu, v resni nameri, da si iztrgam to ljubezen iz srca. Toda kmalu sem opazil, da sem računil brez, ki so me nadkriljevale. Že ta dan po naši vrnitvi me je baronica povabila k sebi na obed. Pravnova sta obletnico svoje poroke. Nobenega pravega izgovora nisem mogel najti; in v zlic temu, da sem se bal, da se naše prijateljstvo obrabi, sem se odzval vabilu. Zelo sem bil razočaran, ko sem njun dom radi snaženja našel v neredu; baron je bil slabo razpoložen in baronica me je prosila oprostena, da se je obed zakasnel. Z nerazpoloženim baronom, ki mu je zrla lakota iz oči in ki ni znal skrivati svoje nestrpnosti, sva se šla na vrt izprehajati. V pol ure sem izčrpal zadnja sredstva nalnega pomenka. Pogovor je onemel. Vrnila sva se v jedilnico. (Dalje prih.)

Ima povod domnevati, da ruski carica in vsa carjeva obitelj žive in so na varnem. Otepi da so bili po naročilu Anglije in z angleškimi

slavom. Pa si v morda, preoblečen v meniha, v oddaljenem samostanu na polotoku Krimu.

Jugoslovansko vprašanje v socialistični luči.

Sodrug Prepeluh je napisal za »Humanite«, kakor že včeraj omenjeno, sledeči informativni članek:

Jugoslovanska država, ki je nastala iz Srbije in dela bivše Avstro-Ogrske monarhije, sestoji iz treh plemen enega naroda. Ta plemena so živela doslej ločeno, vsako za sebe: Srbi so bili državni narod, ki se je na znotraj razvijal svobodno; Hrvatje so živeli deloma v Ogrski pod gospodstvom njene ošabne oligarhije, deloma pa v Avstriji; Slovenci so živeli v Avstriji, kjer niso imeli skoro nobenih nacionalnih pravic. To plemo se je v trdem, večstoletnem boju z nemškimi kapitalom in importirano nemško buržoazno birokracijo le s težavo ohranilo. Z njemu lastno energijo in pridnostjo se je v kulturnem pogledu povzpelo na visoko kulturno stopinjo; v tem pogledu so podobni in skoro enaki Dancem. Med njimi je glasom uradne statistike le 14% analfabetov, in so bili v tem oziru med avstrijskimi narodi na tretjem mestu: Nemci, Čehi, Slovenci... Kljub svoji malostevilnosti (1/2 milijona dnš) so producirali veliko lepe literature in številna dela apodabljajoči umetnosti. Gospodarsko so Hrvatje in Slovenci, kakor srbsko plemo, živeli predvsem od svojega lepo razvitega poljedelstva, trgovine in industrijske obrti. Med Slovenci se je radi vodnih sil njihove zemlje začela leno razvijati tudi veleindustrija. Vojna je marsikaj uničila in pokvarila, zlasti pa je pretrgala zelo živahne gospodarske stike z Italijo, kamor so izvažali zlasti jes in njegove raznolike produkte. Hrvatji in Slovenci živijo ob morju, njih delavske mase so našle kruh v raznih primorskih mestih, zlasti v Trstu in v Reki.

Socialistična misel je med tema dvema plemenoma bila dokaj močna, zlasti pa se je okrepila tekoma vojne in po njej. V letih vojne je to ljudstvo silno trpelo; danes je lačno, raztrgano, brez zaslužka, prepuščeno nepopisni bedi. Socialistično eibanje v današnji Jugoslaviji stremi po vsestranski politični, kulturni in gospodarski svobodi tega proletarskega ljudstva. Vse tri, doslej samostojne socialno-demokratske stranke, to je srbska, hrvaška in slovenska, so na delu, da se strnejo v enotno jugoslovansko socialno - demokratično stranko na temelju erfurtskega programa. V sedanjem začasnem parlamentu Jugoslavije imajo te tri stranke enoten parlamentaren klub. Vodi ga predvsem spoznanje, da rabi jugoslovansko ljudstvo nujno miru, trajnega mira, ki je mogoče samo po-

tem, ako se sporazumi s sosednimi narodi, predvsem z Nemško Avstrijo, Italijo in Ogrsko. Srbski proletarijat, ki je v velikanskih borbah v zadnjih sedmih letih doprinesel narodno sloveske žrtve za to, da so se ta tri plemena ujedini v enotno državo, imajo največji interes, da dobi ta nova državna stavba solidno politično in gospodarsko podlago, zlasti tudi s tem, da se najde pameten in pravičen sporazum z Bulgarijo.

Jugoslovanska soc. dem. stranka je takoj spočetka ujedinenja započela s smotrenim delom v tem pogledu. Pri tem pa je naletela na velike težave. Domači imperializem je bil okrepjen vsled nenastitnosti italijanskega imperializma in prepričanje med obema preti izvati v tem delu sveta nove konflikte, nove vojne grozote. Italija je zasedla velik kos čisto slovenskega in hrvaškega ozemlja proti volji in proti živahnim protestom prizadetega ljudstva. Londonski pakt, ki je bil podpisan od kapitalističnih imperialistov, je to ljudstvo politično, gospodarsko in etnografsko presekalo na dvoje in ustvaril s tem vse potrebne predpogoje za nove konflikte, nove vojne.

Odrežani od najbližjih morskih pristanišč zlasti Slovenci in Hrvatji gospodarsko ne bodo mogli živeti, postali so zgolj predmet eksploatacije po kapitalistih. Dosedanje nacionalno suženstvo se bo pomnožilo še z ekonomskim. Pohojena so Wilsonova načela o samoodločbi narodov in zmagal je drug princip, izrazito kapitalistični: — londonski pakt, ekonomsko in nacionalno krivičen, sklenjen in izveden brez vprašanja in proti volji prizadetega ljudstva. Odrngani od Nemške Avstrije, ki je doslej preskrbovala njih mlado industrijo z raznimi surovinami, odrežani od morja, odvisni od carin, ki jih bodo sosedne države uveljavile, so zlasti slovenske pokrajine obsojene na gospodarsko smrt — v korist kapitalistov Italije. Ta nevdarljiv položaj bo reakcija in vse pripravil za — novo vojno.

Jugoslovanski socialisti so trdno prepričani, da je sporazum med Jugoslovani in Italijani potreben in mogoč. Resničen je izrek našega italijanskega sodruga, da bi se dal tak sporazum doseči v 24 urah. Sedanja mirovna konferenca vsaj v tem pogledu pripravila novo vojno, ako obveljajo pretenzije italijanskega imperializma; to bo »mir« kapitalistov, ne pa mir med narodi.

Sporazum je mogoče doseči le z direktnim dogovorom od ljudstva do ljudstva, na temelju spoznanja njegovih pravih in resničnih potreb.

Poziv splošne delavske zveze v Franciji.

Versailles, 12. Poslovni odsek splošne delavske zveze (confederation generale du Travail) izjavlja v danes priobčenem pozivu, da so vlada in delodajalci preslišali vsa svarila in pozive delavcev; vsled tega izbruhajo v Parizu in v provinci številne stave, ki izvirajo iz odpora proti osemurnemu delavniku in iz stalno naraščajoče draginje. Gospodarski izvor tega gibanja je jasen in delavstvo mu tudi hoče ohraniti ta značaj. Zveza ve, da obstajajo ne glede na gmoine, tudi socialne zahteve, ki so delavstvu zelo pri srcu. Zveza je pripravljena, začeti primerno akcijo za te zahteve in pripravljati njih uresničenje. Od poslednjega narodnega odbora je prejela zveza naročilo, da izvede vse njegove ukrepe. Zveza ne pozablja, da se je narodni odbor izrekel za nujnost amnestije in demobilizacije, proti vsakršni vojaški intervenciji v Rusiji in za skorajšnjo izvišitev mirovne pogodbe. Že prihodnji teden bodo odpotovali zvezni delegatje v vse pokrajine, da tam pomestne in podeželne delavce poučijo o socialnih zahtevah. Ker so angleške delavske organizacije sklenile ravno tako akcijo, jih je zveza pozvala k skupnemu postopanju. Odgovor angleških delavcev in uspehi zvezinega propagandnega tedna bosta odločilna za čas, kdaj se ima s to akcijo pričeti.

Na vlado in parlament se obrača zveza s sledečim pozivom: Dobro poznate ogorčenje in nezadovoljstvo, ki se pojavlja v izbruhu momentane stave. To so posledice politike, molka in okolnosti, da se je danes popolnoma pozabilo, slovesno blihno, ki nam je vopelja o av-

tovnem miru in o plodovitem sodelovanju vseh narodov na polju dela. Zveza izjavlja, da morejo biti čim najprej rešeni vsi gospodarski po stavkah izzvani, kakor tudi vsi mednarodni socialni problemi, kojih rešitev vse prebivalstvo nujno zahteva. Ali bodo to hoteli? Ali bodo parlamentarci in vlada vendar enkrat to razumeli? V imenu organiziranega delavskega razreda poudarja »Confederation generale du Travail« še enkrat to resnico in prevzema nase vso odgovornost, kajti odločena je, podprati sedanje stavke in je trdno prepričana, da s tem delavskim željam ugodi. — LDU.

Francoski delavci proti antantni politiki.

Berlin, 12. (DunKU. — Zakasnelo.) »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Haaga: »Nieuwe Bureau« javlja glede stavk na Francoskem: Delstvo je, da zahtev francoskih delavcev niso samo industrijalne, temveč tudi politične. Francoski delavci se drže odločno. 500.000 stavkajočih kovinarjev zahteva obnovitev mirovne pogodbe na podstavi 14 točk Wilsonovih. Tudi stavka 50.000 rudarjev na severnem Francoskem in izraža svoj gnus nad mirovno pogodbo. Delavci pariške podzemeljske železnice povdarjajo, da ni mogoče izhajati s 7 1/2 franki na dan. Enako se izražajo tudi stavkajoči uslužbenci prodajalnic in zalog, dobivajoči komaj po 2 1/2 franka na dan. Francoski železniški delavci so sklenili, da popolnoma ustavijo obrat, ako bi se poslale čete na Rusko. — LDU.

njel pa nasprotujejo privolitvam le nekateri francoski nazadnjaki, dočim se prevrat med francoskimi delavci že začelja in razširja. Stari diplomatje žive v prošlosti in morajo videti v bodočnost le skozi meglo lakomnosti in hinavstva. Prošlost plameni pred njihovimi očmi, a oni so slepi. So ljudje brez nad in izginiti morajo ter se umakniti delavcem.

Prvi kongres komunistične internacionale.

V naslednjem prinašamo v informacijo in orientacijo čitateljev ekscerptno poročilo o prvem kongresu komunistične internacionale. Prevredli smo ga iz »Sozial-Demokraten«.

»Internacionala je solnce bodočnosti, je rekel nekoč stari Garibaldi. Tako je zašlo to solnce avgusta 1914. leta med prvim grmenjem topov, in sredi največje teme imperijalizma, sovraštva med narodi in vojnih grozot si je moral svetovni proletarijat graditi novo pot bodočnosti. Sedaj polagoma zopet vzhaja solnce internacionale in oči revolucionarnega proletarijata vseh dežel so obrnjene na vzhod, v Rusijo, odkoder prihajajo prvi žarki vzhajajočega solnca. V Rusiji je avantgarda proletarijata v herojskem boju najprej razrušila temelje kapitalizma in uresničila z uvedbo diktature proletarijata prvo etapo na potu do komunizma. In v srcu Rusije, v rdeči Moskvi, se je vršila tudi narode združujoča tretja internacionala. V tem mestu, ki je s svojimi neštevilnimi zlatimi kupolami in stolpci veljalo kot utelešena sila absolutizma, reakcije, barbarstva napram napredujočemu zahodu, so se zbrali zastopniki vseh napredkaželnih narodov, da si ustvarijo novo duševno središče, okolo katerega naj se zbirajo nositelji bodočnosti, revolucionarne proletarske mase vseh dežel. Toda kljub temu, da niso bile zastopane vse dežele, kljub nepopolnemu zastopstvu so čutili vsi udeleženci, da se je ustvarilo tu duševno središče, v katerem se bo kristalizirala teorija, misel in organizacija zmagajočega svetovnega proletarijata. Nepregledne spremene, katere je v prvih letih vstajajoči proletarijat vpostavil, ne morejo se nikler bolje izražati kot v tem, da je komunistična internacionala zborovala ravno v Moskvi, v glasovitem Kremlu. V tel stari trdnjavi carizma in reakcije so donele besede korakajoče in zmagujoče svetovne revolucije.

Otvoritev kongresa

V veliki dvorani sodnega poslopa, po kateri so se še nedavno sprehajali hlapci carizma in rablji najboljših ruskih sodrugov, je 1. marca t. l. ob 5. uri popoldne otvoril Ljenin konferenco tretje internacionale. Dolga dvorana, katere stene in tla so bila popolnoma pokrita z rdečim suknom, je nudila svečanostno lice. Po stenah so viseli napis v vseh jezikih: »Živela tretja internacionala!« in slike vseh odličnih voditeljev revolucije. Na konferenci je bilo navzočih 32 zastopnikov, med temi: Ruski boljševiki, Spartakovi iz Nemčije, komunisti Nemške Avstrije in Ogrske, delegatje komunistov iz Švedske, Norveške, Švice, Italije, Francije, Amerike, Rumunije, Poljske, Finske, Ukrajine, Balkana in raznih ruskih republik. S posvetovalnim glasom se je udeleževalo konferenco 15 organizacij, med njimi komunisti Češke, Bolgarske, Jugoslavije, Angleške, Nizozemske, Turčije, Perzije, Kitajske itd. Dnevni red je bil naslednji: 1. Sestava predsedstva. 2. Poročila. 3. Smernice internacionalne komunistične konference. 4. Meščanska demokracija ali proletarska diktatura. 5. Volitev odbora in raznoterosti. 6. Bernska konferenca in stališče napram socialističnim stremljenjem. 7. Mednarodni položaj in politika antante. 8. Manifest. 9. Beli teror. — Navzoči so sklenili soglasno, da se konferenca naziva: Konferenca tretje komunistične internacionale. Bil je svečan historični trenutek, ko se je po glasovanju in med pevanjem revolucionarne pesmi sklenila trdna zveza, ki naj združi proletarce vseh dežel.

Poročila.

Delegatje vseh dežel so podali poročila o politični situaciji in o stanju revolucionarnega proletarskega gibanja v njihovi domovini. Delegat Spartakovcev je opisal položaj Nemčije in izjavil, da so Spartakovi v Nemčiji trdno uverjeni, da v boju proti vladi Ebert-Scheidemanna izidejo prej ali slej kot zmagovalci. Delegat Nemške Avstrije je obrazložil komunistično vi-

banje v avstrijski državi in razvoj časopisja te zveze. Doslej razpolagajo s listom »Die soziale Revolution«, ki izhaja 2krat na teden in s par tedniki ter mesečniki.

Enaka poročila so podali vsi ostali delegatje.

Da se lažje pregleda ves nako-pičeni material, je delovala komisija, ki so jo izvolili iz svoje srede. Pregledala je celo vrsto važnih listin in resolucij, ki so bile predložene konferenci v razpravljanje. Ker so pa bili vsi sklepi skoro brez debate sprejeti, more se to imenovati zmagoga solidarnosti v akciji tretje komunistične internacionale — v razločku druge internacionale, katere kongres je venomer stal v vrtincu največjih principijelno nasprotujočih si naziranj.

Meščanska demokracija ali diktatura proletarijata.

Smernice internacionalne komunistične konference očrtavajo program bodoče akcije. Opisujejo anarhijo današnjega produkcijskega sistema in odgovornosti polno socialno štrukturo današnje družbe ter kažejo, da se imperijalistična vojna mora izpremeniti v meščansko vojno. S polnom imperijalističnega sistema se je rodila nova epoha: epoha komunistične proletarske revolucije.

Polastitev politične moči po proletarijatu pomenja uničenje meščanskega državnega režima in ustvarjenje novega državnega sistema v obliki delavskih, kmečkih in vojaških svetov. Šele potem, ko je proletarijat zlomil odporno silo buržoazije, more svoje politične nasprotnike (pod kontrolo delavskih svetov) pritegniti k sodelovanju komunistične gradnje države. »Demokracija« in diktatura se ne moreta združevati. Takoimenovana demokracija je v resnici diktatura buržoazije. »Ljudska volja« obstoja v resnici ravnotako malo, kakor ljudstvo kot enota. Sistem svetov zahteva: Razlastitev buržoazije in socializacija produkcije. Malo posestvo ne sme pri tem biti prizadeto in na posedejoče, ki se ne pečajo z meznim zaslužkom, naj se ne raztegnejo narredbe. Trgovina naj se umakne pravičnemu razdeljevanju produktov od strani države. Pri tem naj se sistem delavskih svetov vedno bolj centralizira in čim večje plasti ljudstva pritegnejo k sodelovanju. Pot k zmagaji zahteva seveda absoluten pregled z vsemi javnimi in skritimi hlapci kapitalizma, kakor tudi priklonitev vseh onih elementov revolucionarnega delavskega gibanja, ki stoje, kljub temu, da preje niso pripadali socialistični stranki, sedaj v vsem na stališču diktature proletarijata v obliki absolutne državne moči delavskih, kmečkih in vojaških svetov. Internacionala bo medsebojno pomoč proletarijata raznih dežel utrdila, da pospeši zrušitev in padec imperijalističnega svetovnega sistema.

K vprašanju »meščanska demokracija ali diktatura proletarijata« predlagane teze Ljenina kažejo, da nudijo napadi na diktaturo proletarijata le plašč za gospodstvo buržoazije. Toda ravno pariška komuna, na katero prisegajo vsi socialisti, je pokazala relativno manjvrednost meščanskega parlamentarizma in meščanske demokracije. V vseh demokratičnih državah se danes ščuje na vse pretege proti boljševizmu. Socialisti vseh struj se ne zavedajo, da v osvobodilnem boju proletarijata ni srednje poti. Nes pametno je verjeti, da se more izvršiti oddaja moči od dosedanje manjšine na večino potom stare demokracije. Oblike demokracije so se v zgodovini večkrat menjavale. Demokracija, ki tvori sedaj povsod glavni povod razpravljanja, se bo uresničila v Rusiji in Nemčiji potom delavskih, kmečkih in vojaških svetov, v Angliji potom shols stewards committees in enakih institucijah. Le organizacija sovjetrov odgovarja vodilni vlogi proletarijata kot razreda. Popolni bankrot vseh psevdorevolucionarnih socialističnih elementov kot n. pr. neodvisnih socialistov v Nemčiji, se kaže najbolj v tem, da so slednji hoteli delavske svete uporabiti kot »zaščitnik in nositelje« revolucije ter jih potem s konstituantno zadušiti. V Nemški Avstriji je napravil podoben poskus državni kancler dr. Renner. (Koniec jutri.)

Iz Slovenije.

Poljčane. Gospodu župniku Cilenškemu se zalivaljnjemo za njegovo pridigo od zadnje nedelje. Veseli nas, da je za-

del tako pridno agitiral za našo stranko s pismomi, ki ga je baje do bil od naše organizacije. Povemu mu, da se moti, če misli, da smo se spozabili pisati njemu. Take časti mu ne bomo delali. Za danes dovolj.

Maribor.

Neredno pogledam v zakofni liste. Ali kar so pisale nadebudne »Male novičice« v sobotni številki je zanimivo omeniti. Piše o natak karicah kavarne »Terestienhof«, čes to so tiste gospodične, s katerimi nekateri jugoslovanski junaki tako radi koketirajo. In najbolj jo je pa pogodilo uredništvo v veleznanimivo opombi: Imenoma bo treba za-beležiti vse tiste Jugoslovane, ki se dan za dnevom senčijo okrog kril zagriženih Nemk in nemčurk. Najbrže manjka »Malim novičicam« ne-munjšega gradiva kot je ta notica. — H koncu bi še radi omenili, da se nahaja pri nas tvrdka Scherbaum, ki železničarjem prodaja najdražji kruh: 70 dkg stane 1.60 K; in to je povrh še tak kruh, ki glede kvalitete nikakor ne dela konkurence. Tu bo treba poseči vmes.

Trbovlje.

Mnogo smo čitali o tem, kako je država zadolžena in kako se še vedno bolj zadolžuje s stvarmi, ki so čisto nepotrebne. Da se pa za delavstvo ni naredilo še ničesar od strani države, to smo tudi že izprevideli. Delavec danes živi v obupnih razmerah; posebno še, če mora skrbeti za družino. Obsojen je na stradanje. Prišel sem iz Nemčije in sem moral pustiti tam vse. Žena je morala iti na svoj dom, ker ne more nobiti stanovanja. Tako moram plačevati stanovanje na tri strani. In takih delavcev, ki so se vrnili iz Nemškega, je veliko. Izgubili smo vse in nikogar ni, ki bi nam šel na roko in nam pomagal. Za izboljšanje socialnega položaja ubogega delavstva denarja v državni blagajni ni.

Dnevne vesti.

K prepovedi včerašnjih siodov. Nbroj občinstva se je zbralo, da bi manifestiralo zoper nasilni pariški mir. Ljudje so se zbrali, ker se je za prepoved shodov izvedelo šele včeraj popoldne. Za vsak slučaj je policija in vojaštvo patrolirala po mestu ter zaprla dohode do hotela »Union«, kjer se nahaja antantina komisija. Zdi se pa, da je bil strah nepotreben.

Slovenija protestira.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 13. junija: Nadaljne izjave, v katerih se najodločnejše protestira proti nasilnemu in krivičnemu trganju slovenskih mej, so došle Deželni vladi za Slovenijo od sledečih javnih in političnih korporacij: Mestno Zupanstvo Ormož; občinski odbori občin Razvanje pri Mariboru, Mokronog, Trebelno, Št. Janž na Dolenjskem, Črnomelj, nadalje iz območja pujskega okrajnega glavarstva občine: Breg, Dragovič, Bratelja, Hajdin, Iršovci, Lavanjci, Ločič, Sv. Marko, Obrež, Pobrežje, Rogatec, Rogoznica, Sodinci, Spuhlja, Središče, Sv. Tomaž, Trnovci, Varenja, Vinterovci in zdravilišče Rogaska Slatina. Krajevne organizacije JDS; Rogaska Slatina, Zagradec in Št. Vid-Zatična.

Odposlanstvo ruskih narodnih organizacij.

»Straža« piše med drugim: »Sl. Narod« poroča, da je prispela v Belgrad peteroglavna deputacija ruskih narodnih organizacij, da zainteresira jugoslovanske vladne kroge in jugoslovansko javnost za razmere v Rusiji in si izposluje moralno pomoč in podporo v borbi proti boljševizmu. Ti možje so: Bobrnjki, Gižickij, Vergun, Molov in Lavrov. Pooblaščeni so od ruskega državnega sveta in četrte ruske dume, od zbora pravoslavnih vladik v Odesi, zveze poljedelskih zadrug in raznih ruskih »dobrotvornih občestev«. Pozdraviti hočejo jugoslovanski narod in ga podučiti o stanju na Ruskem in naporih ruskih narodnih krogov, da se zopet vzpostavi ruska država in osvobodi ruski narod boljševiškega terorizma. Iz Belgrada gredo v Zagreb in Ljubljani. — Vsi Jugoslovani žele gotovo odkritosrčno, da najde brateški ruski narod svoje politično in socialno ravnotežje. Obnovljenje Rusije pa ne more priti iz krogov, ki so glavni krivci njenega razpada. Ruski državni sovjet (nekaj kot bivša avstrijska gosposka zbornica) je bil zbirka najreakcionarnjših carskih elementov, četrta дума, ki je bila izvoljena na podlagi krivičnega, od vlade oktroiranega volilnega reda in pod pritiskom policije, le bila v svoji osnovni večini samo »vo-

To in ono.

Ostovska filozofija. Govorite, da naj se odpravi revščina, je rekel neki mož, ki je imel v svojem življenju majhen finančen uspeh. Kadar se govori v tej deželi o finančnih uspehih, pomenijo te besede neizmerno bogastvo. Bil sem reven deček in sem vesel, da sem bil siromak. Kajti nikdar bi ne postal, kar sem danes, če bi ne bil nekoč reven deček. Odločil sem se, da si nekaj pridobim. Naučil sem se hitro delati, kar bi se ne naučil nikdar, ako bi me ne ogrožal glad. Torej vsakdo se naj rodi kot siromak in zanesljivo postane milijonar. Take oslarije ubijajo otrokom v njih možgane, ko jih uče varčevati. Taka bedasta filozofija je podobna izreku Dorr E. Felta, ki pravi v nekem letaku, če bi otroci ne delali nikdar v tovarnah, bi ne bili blagoslovljeni s takim ženjem, kot je Benjamin Franklin. Mogoče so take filozofične zmedarije dobre za male trgovce, ki sanjajo, da postanejo nekoga dne veletrgovci, za delavce pa so. Veletrgovci sanjajo še o večjem bogastvu in imajo prav široko vest. Mali trgovec ima včasih tanko vest, ker je preboječ, da podzame veliko finančno akcijo. V sled tega ne razume plutokratskega in delavskega gibanja in se silno raztogoti, če sliši, da delavci zahtevajo svoje pravice.

Izdajatelj: Josip Petelan.
Odgovorni urednik: Rudolf Goloub.
Tisk: Učf. tiskarne v Ljubljani.

Slovenska trgovska šola v Ljubljani.
Kongresni trg št. 2.

Naznanilo.

Vpisovanje za šolsko l. 1919/20. se vrši 5., 6. in 7. julija od 10. do 12. ure dopoldne.

Na deški trgovski šoli se sprejemajo:

v pripravljani razred učenci, ki so dopolnili 13. leto ali ga bodo še dopolnili tekom solarnega leta sprejema;

v I. letnik učenci, ki so: a) dopolnili 14. leto ali ga bodo še dopolnili tekom solarnega leta sprejema in so b) z vsaj zadostnim uspehom dovršili 4. razred kakšne srednje šole ali pa popolno meščansko šolo ali c) uspešno prestali posebno sprejemno izkušnjo;

v II. letnik učenci, ki so dovršili z vsaj zadostnim uspehom I. letnik Slovenske trgovske šole v Ljubljani ali kakšnega drugega javnega tuzemskega zavoda, zasnovanega na enaki podlagi.

Na deški trgovski šoli se sprejemajo:

v I. letnik učenke, ki so a) dopolnile 14. leto ali ga bodo dopolnile še tekom solarnega leta sprejema in so b) dovršile meščansko šolo ali pa 8. razred ljudske šole;

v II. letnik učenke po istimi pogoji, ki veljajo za deški oddelek.

Vstopnina je 5 K, prisrvek k učilom 10 K.

K vpisovanju je prinesiti krstni list in zadnje šolsko izpričevalo.

Vpisuje se lahko tudi pismentm potom.

Vsa nadaljna pojasnila daje ravnateljstvo zavoda.

V Ljubljani, dne 12. junija 1919.
Ravnateljstvo.

V Ljubljano potujočemu slav. občinstvu se priporoča Restavracija v Prešernovi ulici št. 9.

Laneno olje v večji množini naprodaj. Ponudbe pod F. S. na upravo lista.

Boljša gospodična primerne starosti z meščanskošolsko izobrazbo; slovenskega in nemškega jezika zmožna v govoru in pisanju, se išče. Nekoliko angleščine prednosti. Ponudbe na L. Sager, Celje, Kolodv. ul. 9.

Angleška čudotvorna mašč. hladi, čisti, mehča, izvleči tuje tvarine, prepreči zastrupljenje krvi in operacije. Vpošilja samo proti predplačilu franko K 8-80 za 1 dozo lekarna Thieryja v Pregradu, glavna zaloga v Ljubljani R. Sušnik, Marjin trg št. 5 in vse druge lekarnice.

GOSPODARSKA PISARNA

Dr. Ivan Černe
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 6.
poslojše LJUDSKE POSOJILNICE.

daje nasvete v vseh gospodarskih zadevah in premoženjskih vprašanjih; izposluje posojila, posreduje prodajo in nakup vrednostnih papirjev in tuje denarja, posreduje pri prodajah in nakupih vseh posestev, izvršuje cenitve in ogleda. Promet z Ameriko. Edina pisarna te vrste v Jugoslaviji.

Urađuje od 8.-1/21. ure dop., od 3.-5. ure pop. Vprašajte s pismom. Znamka!

Kovač

dobro izvežban, se pod jako ugodnimi mezdinimi pogoji takoj sprejme.

Kolumbov plavž v Rušah nad Mariborom.

Kupi se več registriranih blagajn.

Ponudbe z navedbo cene je poslati na upravništvo.

Pohištvo

za delavska stanovanja iz mehkega lesa. Spalne sobe, jedilnice, sobe za gospode, vseh vrst lesa in oblik. Kuhinjske oprave, železno pohištvo, tapetniške oprave zelo poceni v trgovini pohištva

Karl Preis, Maribor, Stolni trg št. 6.

Nakup neprisiljen! Ceniki zastoj!

Državno zdravilišče za bolne na pljučih

Topoljšica pri Šoštanju.

Pričetek sezije 15. junija t. l. Prošnje za sprejem v zdravilišče se pošiljajo „Kuratoriju za upravo zdravilišča Topoljšice“, ki ima svoj sedež v Ljubljani (poverjeništvu za socialno skrbstvo). Podrobna pojasnila daje „Upraviteljstvo zdravilišča v Topoljšici.“ Več glej v dnevnikih.

Poziv.

Vsem železničarjem se priporoča pristop v društvo železniških uslužbencev za vzajemno podpiranje ob smrti v Ljubljani, katero izplača ob vsakem smrtnem slučaju 550 K takoj.

Članarina znaša samo 1 krono mesečno. — Društvo razpolaga z K 38.118-88 premoženja ter ima 1800 članov.

Železničarji, pristopajte, da se društvo še bolj okrepi.

Odbor.

Izletniki na Bled!

Hotel Mangart na Bledu zopet otvoren!

Vljudno naznanjam, da sem prevzel

hotel Mangart na Bledu

kjer bodem poskrbel cenj. gostom z dobro pijačo ter okusnimi miznimi in gorkimi jedili. Za prenočišča in bivanje v seziji so na razpolago lepe sobe po zmernih cenah.

Priporočam se za mnogobrojni obisk z vsem spoštovanjem

M. Keržnik,
bivši dolgoletni restavrat. v „Nar. domu“ v Ljubljani.

Kje se dobi najboljši kruh in pecivo?

v Franjo Korenovi pekarni

Celje, Gosposka ulica 3.

IVAN JAX in sin
Ljubljana, Dunajska cesta št. 18. LJUBLJANA
Sivalni stroji in stroji za pletenje. Izborna konstrukcija in elegantna izvedba iz tovarne v Linzu. Ustanovljena 1867. Vozenje postaje brezplačno.
Pisalni stroji, Ad. ... HOLESA iz prvih tovarn Dürckpp, Styria, Wafferaud.

Priporočamo trvdko **Jos. Petelinec,**
Sivalni stroji za vsako Ljubljana,
obrt in rodbinsko rabo Sv. Petra nasip št. 7.
: ter posamezni deli, igle, olje, potrebščine za šivilje in galanterijo. :

Za uvoz in izvoz prevzamem blago vseh vrst, kakor žito, moko, milo itd., katero imam vedno v zalogi. — Cenj. tovarnam in podjetjem se priporočam kot trvdka z 1^a referencami. **Import in export FERDO SERT, Maribor, Koroška cesta 21.**

Zdravilišče Rogaska Slatina 15. maja 1919
Vsi zdraviliški pripomočki na razpolago. Zivila so preskrbljena. Prospekte razpošilja in na vprašanja odgovarja Ravnateljstvo državnega zdravilišča **ROGASKA SLATINA**

Lepa polt lica in rok donaha nje lastnikom mnogo prednosti tako v zdravstvenem kot v družabnem pogledu. Fellerjevo popolnoma neškodljivo, prečiščeno „Elsa“ mazilo za varstvo in nego kože odstranjuje prahu, čistočo kože, zajede, otekline, varuje proti ogorelosti, pegam, vetru, gubam, madežem itd. — Lončic močnejše vrste 6 kron. Ovoj in poštnina se posebej zaračuna, vendar najceneje.

Mesto škodljivih mil vzemimo za lice Fellerjevo lilijino mlečno milo „Elsa“, koje je tudi danes najceneje, vendar iste dobrote in neškodljivosti kot pred vojno. Boljšega in finejšega mila za nego kože si danes ni možno misliti.

Buine lase moremo doseči samo s Fellerjevim „Elsa“ Tanohina mazilom za rast las. Učvršnje kožo na glavi, prepreči plešo in prerano osive-lost. Lončic močnejše vrste 6 kron. Ovoj in poštnina se računa posebej in najceneje.

Za vsakdanjo nego telesa Fellerjeve „Elsa“ toaletne pastile za umivanje telesa, otročje kopalji, kot ustna voda itd. Cena kartonu 1 krono 50 vin.

Jemljite seboj in nosite vedno v žepu bolečine lajšujoči, hladilni in osvežujoči Fellerjev „Elsa“ mentolni drček (Migränstift). V leseni zaklopi 2 kroni. — Izvrstno proti glavobolu, migreni, rabi se proti ubodom in vrezom. — **Voda za oči** (collyrium) 2 K 50 v. — Kapljice proti zobobolu 2 K 50 vin. — Pravi zagorski prsi sok proti kašlju steklenica 4 krona. Frau-covka v steklenicah po 6 kron in 16 kron.

Za želodec prava švedska tinktura, velika steklen. 10 K, balzam (nucem) mala steklenica 2 kroni.

Kurla očesa odstrani brez bolečin Fellerjeva turistovska tinktura „Elsa“ (tekočina) s čopičem 4 krona in turistovski obliž po 4 krona in 2 kroni.

Proti potanju telesa in nog Fellerjev „Elsa“-prašek obljubljen davno znana in povpraševana vrsta se zopet dobiva. Ovojček 2 K. Ovoj in poštnina se vedno računa posebej in najceneje, kolikor več se naenkrat naroči, tem več se prihrani. — Naroči se pri lekarnarju **Evgen V. Feller, Stubica, Elsa trg 252 (Hrvaško Zagorje).**

Objava.
Podpisani naznanjajo, da so zvišali obrestno mero vlog na knjižice, oziroma na tekoči račun, začeniši s 1. julijem t. l.
na 3.° čistih,
pri vlogah na tekoči račun z najmanj trimesečno odpovedjo pa
na 3 1/2.° čistih.
DENARNI ZAVODI V LJUBLJANI.

Glavnica: 200,000.000 kron. Rezerve okrog 150,000.000 kron.
Podružnica kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani,
Prešernova ulica 50 v lastnem poslopiu.
Prodaja in nakup vrednostnih papirjev; borzna naročila; sprejem in oskrba depotov z vestno revizijo zrebalnih efektov; samoshrambe (Safe-Deposits) pod lastnim zaklepom strank; krediti in predujmi vsake vrste; inkaso in eskont-menic; nakazila in plačila na vsa mesta tu- in inozemstva; potovalna kreditna pisma; sprejem denarnih vlog na knjižice in tekoči račun, ...